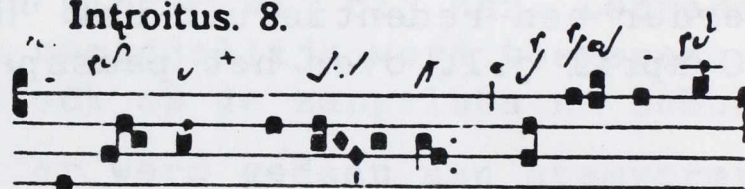

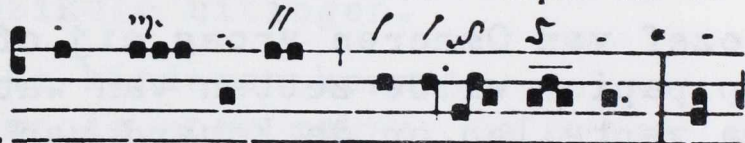
KERKORAAL

S* Introitus. 8.

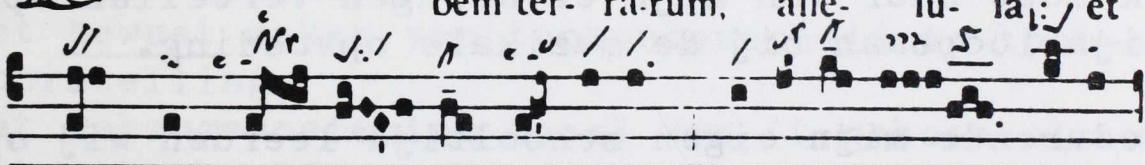
+ Ant.
Spiritus

PIRI-TUS Dómi-ni * replé-vit or-

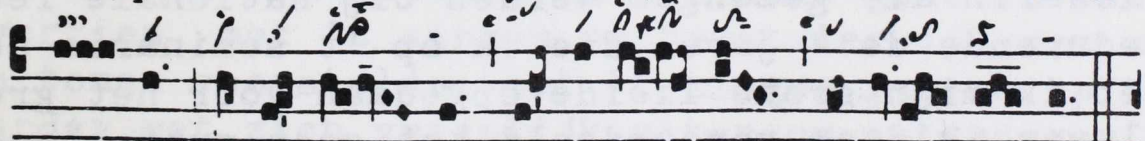
128

bem ter-rá-rum, alle-lú-ia: et

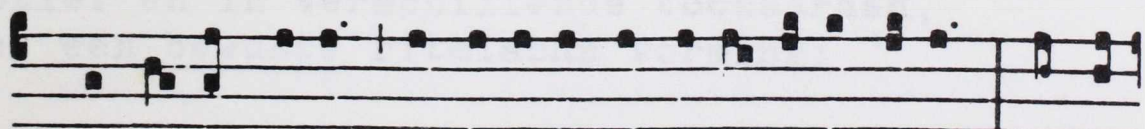

? of { 166
233

hoc quod cón-ti-net ómni-a, sci-énti-am habet

vo-cis, alle-lú-ia, al-le-lú-ia, alle-lú-ia.

Ps. Exsúrgat De-us, et dissi-péntur in-i-mí-ci e-jus: * et fú-

K E R K O R A A L

Jaargang 1976. Nummer 3.
9-6-1976.

Redactie: J.v.Hout, R.v.d.Laar, J.Leenen, S.v.Lieshout,
J.v.Ommeren.

Redactieadres: Havenweg 2, Aarle-Rixtel.
tel. 04928-1512.

Kopij vóór 15 augustus.

VOORWOORD.

Aan de vooravond van de studiereis naar Solesmes wordt Theo Driessen aan het woord gelaten over zijn ervaringen met het Gregoriaans en het St.Jozefkoor. Pastor Haasen staat stil bij het Pinksterfeest. Verder een recentie uit het "Helmonds Dagblad" van 20 april j.l. over het paasspel "Visitatio Sepulchri".

Redactie.

Jozef van Ommeren vroeg mij of ik voor Kerkoraal wat op papier wilde zetten van wat ik dinsdag 8 april ga vertellen op de Eduard van Beinum-week te Breukelen. Ik moet daar van mijn ervaringen vertellen opgedaan in mijn loopbaan bij de muzikale opvoeding.

Gedurende mijn eigen schooltijd leerden wij op de openbare lagere school in Asten vooral vaderlandse liederen die gezongen werden bij nationale feesten. Gedurende de 4 jaren die ik op 't seminarie doorbracht, heb ik mijn grote liefde opgedaan voor het gregoriaans, al was ik daar veroordeeld tot geen muziekbeoefening vanwege mijn "gehoor als 'n koe".

In mijn HBS-tijd op Carolus werd daar niet aan muziek gedaan, wel vroeg de kapelaan in Asten mij 'n clubje te vormen in 't patronaat om kerkgezangen aan te leren. Wat ik van 't seminarie van buiten kende of van mijn oom, die van noten kon zingen, leerde, bracht ik de jongens bij door vóór- en nazingen: we brachten het zelfs tot met 't Kerkkoor uitvoeren van de Missa Brevis van Palestrina in 1927.

In mijn kweekschooltijd van 1 jaar in Eindhoven leerde ik tacteren op de bank of in de hand, nu heeft men daarvoor dure Orff instrumenten. Ook was daar de beste zanger wie "welluidend" zijn stem kon gebruiken.

Intussen was ik onderwijzer in Helmond, en zanglessen werden gegeven door voor- en nazingen, al zochten we reeds naar 'n andere methode, tot in 1929 Mhr. Lennards van 't Ward-Instituut 'n demonstratie gaf met 'n Hornse schoolklas. Nu gingen wij bij Mhr. Lennards 'n cursus volgen die onmiddellijk werd toegepast in de St.Jozefschool en ook op de zangclubs na schooltijd.

Nu ging 't pas echt: er werd gedaan aan stembvorming, gehoorsvorming, ritmische vorming en beleving van de muziek in lied en muzikale uitingen.

Op school maakten alle kinderen kennis

1e met 't bewust 'n mooie stem maken, ze kregen de middelen daartoe,

2e met bewust maken van toononderscheid en toonvoorstelling,

3e met geheugen oefening zowel van 't gehoor als van het notenbeeld,

4e met zingen van noten, van muzikale gehelen ineens overzien, met 't zingen op tekst terwijl men zich de tonen voorstelde; met 't zingen ineens op tekst,

5e verder met zich vrijelijk uiten op notennamen of op tekst, naar ritmische schema's, naar 'n gegeven motief en in verschillende toonaarden,

6e met een bewuste ritmische vorming:

dus niet alleen metrisch maar met gevoel voor spanning en ontspanning in de noten, in de zinsdelen, in hele muzikale zinnen.

Hierbij geef ik op 'n bandrecorder muzikale uitingen van kinderen op school vanaf de 1ste klas tot en met de 6de.

Toentertijd had onze school soms wel 700 leerlingen. De onderwijzers pasten de Ward-methode toe onder begeleiding van Ward-consulenten.

Door jarenlange toepassing en goede observatie
1e van goede en minder goede leerkrachten op muzikaal gebied en

2e observatie van vlugge en langzame leerlingen door

3e observatie van de invloed van de bewuste muzikale ontwikkeling op de andere vakken,

hebben we vele conclusies kunnen trekken; ik zal er enkele opnoemen.

a. de gevoelige periode voor gehoorsvorming ligt in de tijd van hoogste kleuterklas en 1e en 2e klas lagere school (gevoelige periode d.i. de leeftijd waarin gemiddeld een kind het beste opneemt voor 't vak),

b. de gevoelige periode voor ritmische vorming ligt één jaar eerder,

c. de gevoelige periode voor harmonische vorming na 't derde leerjaar,

d. goede zanglessen bevorderen zeer

1e 't concentratie vermogen

2e 't voorstellingsvermogen

3e de geheugentraining

4e de fantasie

5e 't gevoel voor toonaarden

6e de goede smaak.

'n geschiedenisje: Juffr. Rien van Lieshout geeft 'n ouderavond. Met haar derde klas geeft ze aan de

kinderen 'n kort lesje in hoofdrekenen, in zingen, in lezen. Bij de bespreking met de ouders daarna is 't eerste wat de ouders opmerken: welk vak je ook hebt, ze "leren" er allemaal even veel door.

Andere soort conclusies die wij konden trekken waren:
1e grote waardering verdient 'n vaste systematiek bij 't geven van 'n "expressievak",

2e wij zochten en vonden zo'n systematiek in 't "tekenen" en de "handenarbeid",

3e wij kwamen tot de conclusie:

op school: 'n degelijke bewuste kennismaking met de elementen van de techniek

buiten school: in vrije clubs: de beleving en diepere kennismaking:

vandaar zangclubs

tekenclubs

handenarbeidclubs

fluitclubs.

In schooltijd en buiten schooltijd moet 'n integratie plaats vinden: bedoeld is hiermee: toepassing in 't maatschappelijk leven.

Voorbeeld: zingen in de kerk,

zingen in 'n koor,

zingen op feesten,

tekeningen, goed verzorgd ophangen in

verenigingslokalen,

maken van lambrizeringen,

sieren van muurvlakken.

Vandaar dat wij na school verkennerstroepen onder onze zangers oprichtten: daar werden de patrouillehoeken bewerkt. Daar werd aan 't kampvuur: voorgedragen gedanst (morris-, zwaard-, volksdansen) - volksliederen gezongen en uitgebeeld - gefloten en andere instrumente gebruikt. In de kerk: mysteriespelen opgevoerd.

Nog over onze conclusies:

a. alle z.g. "expressievakken" behoeven evengoed als de andere vakken een systematische behandeling, zeker in de technische onderdelen van elke les.

- b. dit behoeft geen afbreuk te doen aan 't genoeg, dat de kinderen in de lessen behoren te scheppen,
- c. het ware genoeg dat juist in de lesstof gezocht dient te worden kan ermee gediend worden,
- d. het kind voelt er zich zeer gelukkig door, omdat 't zekerheid verworven heeft juist door het systematisch erin komen.

Voorbeeld: overal waar onze zangers komen nemen ze leiding van koren ter hand omdat ze voelen dat ze zekerheid, vastheid verworven hebben, alleen in en om Helmond zijn 22 van onze zangers die leiding geven.

- e. de school dient meewerking te verlenen waar integratie mogelijk is. Het verdient aanbeveling hier te denken aan de kwestie van het ogenblik: de schoolgebouwen dienen niet alleen gebruikt te worden voor de schoollessen.

Dan gaan ze op de van Beinumweek zelf muzikale uitingen verrichten met aanwijzingen, die ook de kinderen in school krijgen, juist om hierin de systematiek en haar voordelen te ervaren.

Th.Driessen.

PINKSTEREN.

Het feest van Pinksteren heeft ons nooit zo aangesproken als Kerstmis en Pasen. De Blijde Boodschap over het werk van de H. Geest of een leer over de H. Geest, is in ons geloofsdenken een achtergebleven gebied. Misschien vinden wij ons daar te nuchter voor, te bang voor een wat zweverige godsdienstigheid.

De praktijk daarentegen, de zending van de Geest, heeft steeds in hoog aanzien gestaan in de Nederlandse geloofsgemeenschap. Nederland is altijd voorop gegaan in het uitzenden en ondersteunen van missionarissen en in missie-aktiviteiten. Onze wereld heeft behoefte aan mensen, die spreken, getuigen van Gods grote daden.

Dat kunnen priesters zijn, of religieuzen, maar ook ouders, zo maar mannen of vrouwen. U allen kunt zo iemand zijn. Dit is het eerste: weten, dat je als gelovige aan mensen iets kunt bieden.

Dan kan er geschreven worden: Nu woonden er in Nederland, in Haarlem, Groningen en Helmond..... vrome mensen, afkomstig uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liep het volk te hoop en tot zijn verbazing hoorde ieder hen spreken in zijn eigen taal. En ze zeiden vol verbazing: we horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.

Pastor Haasen.

ST. JOZEFKOOR BRACHT GREGORIAANS PAASSPEL.

Al heeft het er even op geleken, dat in de vernieuwingsdrang het Gregoriaans uit de liturgie zou verdwijnen, thans doen er zich alom tekenen van herwaardering, van een renaissance voor. Het wordt steeds duidelijker, dat men voor het Gregoriaans gelukkig geen overlijdensakte hoeft te tekenen en dat deze eeuwen-oude, oer-religieuze muziek, een, zij het misschien terecht wat bescheidener plaats dan vroeger zal behouden, naast de eigentijdse stromingen, waarvan de goede expressies natuurlijk ook kansen moeten krijgen.

Zoals bekend legt het St.-Jozefkoor uit Helmond zich al jaren bijzonder toe op het Gregoriaans. Na Christ Koolen, die enkele jaren dit koor dirigeerde, zette de jonge onderwijzer Silvère van Lieshout de traditie, waarvoor Theo Driessen de basis legde, voort. Nog altijd kan men in de St.-Jozefkerk wekelijks de doorgaans zeer goed verzorgde Gregoriaanse liturgievieringen volgen.

Een bijzonder voorbeeld van Gregoriaanse zangcultuur gaven de grote en kleine zangers van het St.-Jozefkoor eerste paasdag in de kapel van de Broeders aan de Ruusbroecclaan. Ingeleid door een deel uit de Paasmetten voerde een tiental zangertjes het Verrijzenisspel "Visitatio Sepulchri" (Bezoek aan het graf) naar een handschrift uit de Abdij van Egmond op. De mooie, intieme kapel van de Broeders bleek te klein om de

vele belangstellenden te kunnen herbergen. Niettemin bleef de klank ondanks de "overbevolking" voldoende helder om de zeer mooie melodien, die de recitatieven van de metten omkleden, tot hun recht te doen komen. Hadden de oudere zangers, die metten in koorverband zingend, steun aan elkaar, veel moeilijker kregen het de kleine zangers, die de tere klankbeelden geheel a-capella en vaak soliërend tot leven moesten brengen. Dat lukte heel goed. Opvallend daarbij waren de toonvastheid en de doorgaans natuurlijke frasering. Enkele stemmen bleken wat vermoeid. Desondanks was er van "zakken" - zo gevreesd bij a-capella-zang - nauwelijks sprake. Daardoor kreeg het publiek een sfeerrijke Gregoriaanse meditatie te horen rond het evangelieverhaal, waarin de Maria's Magdalena, Jacobi en Salome hun wonderlijke ontdekking doen.

Juist door de rust en de ingetogenheid - het tegendeel van effect en drukte, zo kenmerkend voor onze tijd - liet dit middeleeuws mysterie-spel een diepe indruk na, welke tot nadere bezinning noopte. Het plechtige "Te Deum" besloot dit bijzonder gebeuren.

Helmonds Dagblad 20 april 1976.

MEDEDELINGEN.

- Vanaf 26 juni is er op de zaterdagavonden geen repetitie. Ook de repetitie voor de hoogmis komt in de vakantieperiode te vervallen. Op 14 augustus beginnen we weer. Tijdens de vakantie gaat de verzorging van de hoogmis normaal door.
- Op 25 juni vertrekken de St.Jozefzangertjes voor 10 dagen naar Lessoc-Zwitserland. Zij zijn daar te gast bij het Ward-Centrum in Bulle.
- Op 24 juli vertrekt een groep zangers van het koor voor een week naar Solesmes, om zich daar te verdiepen in het gregoriaans.

Allen die op vakantie gaan: veel plezier.

